

Rammenotat:

Udarbejdelse / revision af Bornholms Regionskommunes Handicappolitik 2020.

INDLEDNING

I

forbindelse med udarbejdelsen af forslag til den kommende af Handicappolitik og Værdighedspolitik, vil materialet til temadag og samtalesalonener været inspireret af:

- *Nye kommunale handicappolitikker – Det Centrale Handicapråd 2020*
- *Standardregler om lige muligheder for handicappede – Det Centrale Handicapråd 2006*
- *FN's Handicapkonvention*
- *De Handicappolitiske Hjørnesten*
- *Handicappolitik – Bornholms Regionskommune 2009*
- *BRK organisationsdiagram*

HVAD ER ET HANDICAP?

FN's

Handicapkonvention tager afsæt i følgende definition:

”Personer med handicap omfatter personer, der har en langvarig fysisk, psykisk, intellektuel eller sensorisk funktionsnedsættelse, som i samspil med forskellige barrierer kan hindre dem i fuldt og effektivt at deltage i samfundslivet på lige fod med andre.”

Ifølge denne definition opstår handicappet i mødet mellem en funktionsnedsættelse og forskellige barrierer i omgivelserne. Konventionens definition bygger på det såkaldte samfundsrelaterede handicapbegreb, hvor fokus flyttes fra individet til samfundets indretning.

Det står i modsætning til det medicinske handicapbegreb, der fokuserer på funktionsnedsættelsen i sig selv som årsag til, at mennesker med handicap ikke kan deltage i samfundslivet.

HVORFOR EN HANDICAPPOLITIK?

Erfaringerne viser, at der er en række positive effekter tilknyttet arbejdet med kommunale handicappolitikker. De positive effekter er ofte resultatet af både processen med udarbejdelse af indholdet i handicappolitikken, implementeringen af de konkrete initiativer i praksis og indfrielsen af målene.

En handicappolitik har positiv betydning på flere områder bl.a.:

- Større opmærksomhed og viden om handicapområdet
- Kommunens målsætninger og prioriteringer på handicapområdet synliggøres
- Ansvarlighed for handicapområdet på tværs af politikområder og forvaltninger
- Dialog, samarbejde og inddragelse
- Opfølgning og evaluering af handicapindsatsen

HJØRNESTEN I EN HANDICAPPOLITIK

En handicappolitik kan bygges op omkring vigtige hjørnesteen:

- Vision og værdigrundlag
- Udvalgte indsatsområder og målsætninger
- Årlige handleplaner som omsætter politikens visioner og målsætninger til konkrete initiativer

Vision og værdigrundlag

Helt centralt for enhver handicappolitik er at fastsætte en vision og et værdigrundlag.

Visionen og værdigrundlaget kan hvile på:

[FNs Handicapkonvention](#)

[De Fire Handicappolitiske Hjørnesteen](#)

[Bornholms Regionskommunes værdier og visioner](#)

Indsatsområder og målsætninger

FN's Handicapkonvention giver et overblik over en lang række temaer, som kan danne afsæt for udvælgelsen af indsatsområder i kommunens handicappolitik. Indsatsområderne kan centrerer om konventionens generelle principper eller knyttes an til bestemte områder.

Den enkelte kommune kan lave nedslag i konventionen eller udpege bestemte områder, som kommunen finder det mest relevant at arbejde med. Det kan for eksempel være:

- **Artikel 9:** Tilgængelighed
- **Artikel 24:** Uddannelse
- **Artikel 25:** Sundhed
- **Artikel 27:** Arbejde og beskæftigelse
- **Artikel 30:** Deltagelse i kulturlivet, rekreative tilbud, fritidsaktiviteter og idræt

Dernæst består øvelsen i at identificere, hvad rettighederne inden for de udvalgte områder konkret betyder, samt hvilken indsats der kræves for, at rettigheden bliver omsat til virkelighed i den enkelte kommune.

Det er væsentligt at sikre sig, at politikken med afsæt i FN's definition af handicap tager højde for mangfoldigheden blandt mennesker med handicap. Det kan være relevant at tage stilling til, hvordan politikken forholder sig til forskellige former for fysiske og psykiske funktionsnedsættelser samt favner forskellige aldersgrupper.

Årlige handleplaner

I handleplanen operationaliseres politikens målsætninger, og der opstilles målbare indikatorer og succeskriterier for de enkelte initiativer, der tydeliggør, hvordan politikens visioner og mål realiseres gennem prioriterede indsatser for den kommende periode. Operationaliseringen af de overordnede målsætninger sikrer, at der løbende kan ske opfølgninger på målfrielsen.

Handleplanerne og opfølgningen på disse kan også være med til at synliggøre og dokumentere indsatsernes fremdrift over for bl.a. kommunalbestyrelsen og handicaprådet.

IMPLEMENTERINGEN AF EN HANDICAPPOLITIK

Hvis handicappolitikken skal forankres bredt i kommunen og ikke blot forblive hensigtserklæringer, så er det vigtigt kontinuerligt at koordinere og fasthold opmærksomheden på handicappolitikken. I den forbindelse er det vigtigt at tage stilling til, hvilken organisering og hvilke styringsredskaber kommunen vil anvende til at støtte implementeringen.

Handleplaner

Handleplaner kan være et godt redskab til at omsætte politikens visioner til konkrete initiativer og dermed også gøre politikens visioner målbare. På denne måde sikres et overblik over, hvordan kommunens forvaltninger konkret arbejder med at opnå de fastsatte målsætninger i handicappolitikken. Dermed er der mindre risiko for, at de mere overordnede målsætninger blot forbliver uhåndterbare visioner.

Det er en god idé at lade handleplanen følge budgetåret og udarbejde en etårig handleplan med konkrete initiativer i tilknytning til handicappolitikken. Det giver en mulighed for at tænke kommunens økonomiske ressourcer ind og lave en realistisk plan for realisering af indsatserne. Nogle af initiativerne i handleplanen kan også strække sig over en flerårig periode.

Tværgående handicappolitisk netværk i kommunen

Flere kommuner har positive erfaringer med at etablere et tværgående netværk, der er tovholder for realisering af handicappolitikken og de tilknyttede handleplaner. Netværket består typisk af en række nøglepersoner fra kommunens centre, der alle har en vigtig rolle i at sikre implementering og forankring af det handicappolitiske arbejde i kommunen.

Opfølgning

For at opnå den størst mulige effekt er det vigtigt, at handicappolitikken er et dynamisk redskab, som løbende justeres. Faste periodiske opfølgninger på handleplanen er med til at sikre fremdrift og giver grundlag for at vurdere, om de prioriterede mål og indsatser er de rigtige eller mest effektive i forhold til at nå kommunens langsigtede visioner.

I opfølgningen kan gives en kortfattet status på indfrielsen af de opstillede indikatorer og succeskriterier. Der kan også gives forklaringer på de forsinkelser eller afvigelser, der eventuelt måtte være i forhold til det planlagte.

Revision af handicappolitikken

En revision af handicappolitikken skal sikre en løbende udvikling af handicapområdet og et vedvarende fokus på at efterleve FN's Handicapkonvention på kommunalt niveau.

Revision af handicappolitikken vil ofte tage afsæt i den eksisterende politik, men der kan være behov for en justering af de eksisterende mål og prioriterede indsatsområder. Det skyldes, at der kan opstå nye behov blandt kommunens borgere med handicap, ligesom at de politiske prioriteringer på handicapområdet kan ændre sig over tid. Handicappolitikken tages typisk op til revision hvert fjerde år i forbindelse med nedsættelse af en ny kommunalbestyrelse og et nyt handicapråd.